

ณ กาลครั้งหนึ่ง
ที่ ร้าน Young Rabbit อาคารโป๊เบ้าทาวเวอร์
๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๗

โดย

วันชัย ภู่งาม

ณ กาลครั้งหนึ่ง ที่ ร้าน Young Rabbit อาคารโบ๊เบ๊ทาวเวอร์ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๗

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น

เมื่อวันศุกร์ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๗ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวชนเขตต์ ประธาน
กรรมการมูลนิธิศึกษาและเผยแผ่พระพุทธศาสนา ได้รับเชิญจาก คุณสดศรี สัมพันธ์
(คุณต่าย) เจ้าของร้าน Young Rabbit ซึ่งเป็นร้านขายส่งเสื้อผ้าเด็ก ตั้งอยู่ที่ชั้น ๕
อาคารโบ๊เบ๊ทาวเวอร์ ริมคลองมหานาค เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร

เป็น ณ กาลครั้งหนึ่ง ที่น่า
ประทับใจอย่างยิ่งที่ทุกคนได้เห็น
ภาพท่านอาจารย์เดินเข้ามาใน
บริเวณอาคาร บีบีทาวเวอร์ ซึ่ง
ตั้งอยู่ใจกลางย่านการค้าส่งเสื้อผ้า
สำเร็จรูป ที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย

เป็นความซาบซึ้งใจอย่างยิ่ง
และรู้สึกได้ถึงความเมตตาอันไม่มี
ประมาณของท่านอาจารย์ที่เดินทางไป
ในทุกหนทุกแห่ง ไม่ว่าจะเป็นที่
บ้าน ที่วัด ศาสนสถาน โรงเรียน
โรงแรมต่าง ๆ ในต่างจังหวัด เช่น
เชียงใหม่ หาดใหญ่ ราชบุรี เขาใหญ่
เลย สมุทรสงคราม หัวหิน ฯลฯ และ

แม้ในต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ โปแลนด์ กรุงปราก สาธารณรัฐเชค
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พม่า กัมพูชา ศรีลังกา อินเดีย และเวียดนาม
เป็นต้น ที่มีผู้ศรัทธา ปวารณาที่จะมีความเข้าใจความจริง ที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรง
แสดง ท่านอาจารย์ก็มีเมตตาเดินทางไปเกื้อกูลแก่ท่านเหล่านั้น โดยเท่าเทียมเสมอหน้า
กัน ไม่ว่าผู้นั้นจะเป็นใคร อยู่ที่ไหน ทำกิจการงานใด ๆ ทั้งสิ้น โดยจุดประสงค์เพียง
ประการเดียว ที่ท่านกล่าวว่า เพียงเพื่อให้เขาได้เข้าใจธรรมะ ซึ่งเป็นความซาบซึ้งใจของ
ทุก ๆ ท่าน ในความเมตตาอย่างยิ่งของท่านอาจารย์

ในวาระอันแสนวิเศษนี้ ข้าพเจ้าได้เห็นท่านในวัย ๘๘ ปี เดินด้วยความ
คล่องแคล่วว่องไว ทำให้ข้าพเจ้านึกถึงคำกล่าวของอาจารย์คำป็น อักษรวิสัย ที่ได้กล่าว
ไว้อย่างไพเราะลึกซึ้งยิ่ง เมื่อคราวสนทนาธรรมเนื่องในโอกาสครบอายุ ๗ รอบของท่าน
อาจารย์ ที่ดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อ ๑๓ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๕ มี
ใจความว่า

"...ท่านอาจารย์อุทิศชีวิตทั้งชีวิต ทั้งกายและใจ เพื่อประโยชน์ คือ ความเข้าใจ ถูก เห็นถูก สำหรับผู้อื่นอย่างแท้จริง ท่านอาจารย์เป็นผู้เกิดมา เพื่อความเข้าใจของผู้ที่ สังเกตเหตุที่ดีมา ที่จะได้ฟังพระธรรม ผู้ที่ได้รับประโยชน์จากพระธรรม ได้รับประโยชน์ จากใคร ก็จะมีผลปรารถนาดี ให้ผู้นั้นมีอายุยืนนาน ชีวิตของผู้มีปัญญา ยังมีอายุยืน นานเท่าใด ก็ยังเป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นมากกว่านั้น..."

กราบเท้าท่านอาจารย์ครับ

ด้วยเนื้อความที่ยาวและพื้นที่ของ ภาพประกอบมีน้อย จึงขออนุญาตแทรกภาพ ในส่วนของภัตตาคารในโรงแรมปรีณซ์พาเลซ ที่พี่ต่ายพาท่านอาจารย์และคณะ ขึ้นไป รับประทานอาหารบนชั้นที่ ๑๒ ของโรงแรม ซึ่งมีบรรยากาศที่สวยงาม ด้วยตั้งใจที่จะให้

ทุกท่านได้พักสายตาไปด้วยในขณะที่อ่าน และพิจารณาข้อความนะครับ

โดยส่วนตัว เมื่อได้เห็นภาพบรรยากาศดังกล่าว ก็รู้สึกอนุโมทนาในกุศลศรัทธาของท่านเจ้าภาพ คือ พี่ต่ายและลูกชาย ที่นอกจากจะมีเมตตาให้ทุกท่านในวันนั้น ได้มี

โอกาสฟังธรรมทานอันเลิศแล้ว ยังมีกุศลเจตนาให้ทุก ๆ ท่าน ได้ลิ้มรสอาหารอร่อย ๆ ในบรรยากาศที่สวยงาม สะดวกสบาย เป็น ณ กาลครั้งหนึ่งที่ผ่านไปด้วยความประทับใจอย่างยิ่งครับ

"...ในกาลบางครั้งบางคราว การที่พระตถาคตเจ้าเสด็จอุบัติขึ้นในโลก ๑ การได้กำเนิดเป็นมนุษย์ ๑ การแสดงสัทธรรม ๑ ที่จะพร้อมกันเข้าได้ หาได้ยากในโลก คนผู้ใคร่ประโยชน์ จึงควรพยายามในกาลดังกล่าวมานั้น ที่ตนพอจะรู้จะเข้าใจ สัทธรรมได้..."

พระสูตรตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย อัฏฐกนิบาต เล่ม ๔ หน้าที่ ๔๕๔

คุณสดศรี สัมพันธ์ :

วันนี้ ที่ร้านหนู มีความดีใจมาก เพราะหาหนูนี้ไม่ถึงว่าจะมีวันนี้ ตอนสมัยที่หนูพึ่งใหม่ ๆ ที่พี่อุไรมาชวนไปฟังพระธรรม หนูก็บอกว่า หนูยังไม่แก่ ยังห่วงแม่ ห่วงลูก ห่วงการค้าขาย อะไรอย่างนี้ ยังไม่ไป จนพี่อุไรชวนมาเป็นเวลา ๓ - ๔ เดือน มานั่งคุยกัน หนูก็ไม่เข้าใจ หนูไม่ค่อยเป็นคนขัดคอคน ก็ฟังไปอย่างนั้น

เสร็จแล้ว หนูก็ไปฟังที่บ้านคุณหญิงนพรัตน์ พอขายของเสร็จ ดี ๒ หนูกับลูกชาย ตอนนั้นยังเล็กอยู่ ก็นั่งแท็กซี่ไป ก็ฟังไม่รู้เรื่องค่ะ ท่านอาจารย์ยังเคยถามหนูว่า คุณตายแล้วยังหลับอยู่หรือเปล่าคะ? (หัวเราะกันครืน) แล้วลูกชายหนูตอนเล็ก ๆ ก็ถามหนูว่า แม่ อีกหน่อย แม่ไม่มีคำว่า สนิทนามธรรมที่บ้านคุณตายบ้างหรือ? ตอนนั้นลูกชายยังเล็กค่ะ หนูก็บอก อ๋อ...มันเป็นไปไม่ได้หรอก เพราะแม่ไม่รู้เรื่องอะไรเลย ก็ฟังไปเถอะว่าเป็นสิ่งที่ดีก็ฟังไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งคุณน้า (ศุกล กัลยาณมิตร) ก็มาเกื้อกูลหนูก็นั่ง

ฟัง ฟังอย่างเดียว กว่าหนูจะเริ่มเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องธรรมะ ที่ท่านอาจารย์สอนมาเกี่ยวกับเรื่องสภาพธรรม ก็เป็นเวลา เกือบ ๑๕ ปีแล้ว วันนี้ หนูกลุ่มโป๊เบ๊ดีใจมากเลยคะ ที่มีวันนี้ หนูนึกไม่ถึง คาดไม่ถึงเลยคะ

ท่านอาจารย์ :

ถอยไปเมื่อ ๑๔ ปีก่อน ใครจะรู้ว่าวันนี้ อย่างนี้ เพราะ
ฉะนั้น อีกกี่วัน ก็เดือนก็ตาม แต่เราก็ไม่รู้ ว่า ความเข้าใจ
ธรรมะ ที่ได้เข้าใจแล้วก็จะทำให้เราเข้าใจขึ้นไปอีกเรื่อย ๆ

ครับ ใครเลยจะนึกว่า ณ กาลครั้งหนึ่ง ท่านอาจารย์มาแล้ว สู่สถานที่นี้ เพื่อ
เกื้อกูลให้ทุกคนได้รับรสของพระธรรมอันเลิศที่สุด มีค่าที่สุดในสังสารวัฏฏ์

อันดับต่อไป ขออนุญาตนำความการสนทนาบางตอน เป็นข้อความที่ประทับใจ
ที่อยากจะนำเสนอให้ทุกท่านได้พิจารณาอีกเช่นเคย ซึ่งอาจยาวพอควร ด้วยเห็นว่าใน
ระยะนี้ท่านอาจารย์ได้กล่าวถึงคำว่า "เกรงใจอกุศล" อยู่โดยบ่อย ประกอบกับความ
เข้าใจส่วนตัวของข้าพเจ้าเองว่า ในความหมายอันลึกซึ้งของคำกล่าวนี้นั้นสำคัญ ที่ทุก
คนจะได้พิจารณา เพื่อประโยชน์ คือความเข้าใจที่ถูกต้องในพระศาสนาและพิจารณา
ตนเอง ในกิจหน้าที่ของชาวพุทธที่แท้จริง ในอันที่จะปกป้องดูแลพระศาสนา

อ. คำปัน :

กราบท่านอาจารย์ครับ ก็เป็นการสนทนาธรรมะเพื่อความเข้าใจสิ่งที่มีจริง ตามความเป็นจริงนะครับ เพราะว่า การพบปะกัน สิ่งที่จะนำมาซึ่งความเข้าใจธรรมะ ก็คือ การกล่าวในสิ่งที่มีจริง ซึ่งถ้าหากว่า มีประเด็นที่จะร่วมสนทนากับท่านอาจารย์ ก็ขอเชิญนะครับ หลายท่านทีเดียว ก็คงจะได้ฟังรายการ แนวทางเจริญวิปัสสนา ซึ่งมีอยู่หลายช่วงเวลา อย่างเมื่อเข้านี้ ก็ชัดเจนมากเลยนะครับ ที่ท่านอาจารย์ได้สนทนาถึงเรื่องของความเป็นจริงของธรรมะ ที่เป็นกุศล ที่เป็นอกุศล แล้วก็สภาพธรรมะอื่น ๆ ที่เกิดขึ้น เป็นไปในชีวิตประจำวัน ซึ่งทั้งหมดนั้นล้วนมีจริง ๆ ซึ่งจะเข้าใจได้ก็ต้องอาศัยการศึกษา การฟัง ให้เข้าใจสิ่งที่มีจริง ตามความเป็นจริง

กระผมก็ขออนุญาตกราบเรียนท่านอาจารย์เป็นประเด็นแรกเลยนะครับ สืบเนื่องมาจากที่ได้ฟังรายการธรรมะเมื่อเช้าที่กล่าวถึง สิ่งที่มีบ่อย มีมาก ในชีวิตประจำวัน ก็คือ อกุศลธรรม ซึ่งมีมาก ทั้งโลภะ โทสะ โมหะ ห้ามไม่ได้ที่จะให้เกิดขึ้น เป็นธรรมะที่เกิดขึ้น ตามเหตุ ตามปัจจัย ในขณะที่อกุศลมีมากอย่างนี้ ซึ่งถ้าหากว่า ศึกษาผิด ศึกษาเดิน ก็จะมีตัวตนที่จะไปบังคับ ไม่ให้กิเลสเกิดขึ้น ไม่ให้อกุศลเกิดขึ้น ซึ่งก็เป็นเรื่องที่ผิดทางแล้ว การที่จะเข้าใจถึงความเป็นจริงของธรรมะ ที่เป็นอกุศลธรรม ว่าไม่ใช่เรา หนทางที่ถูกต้อง จะเป็นอย่างไรครับ?

ท่านอาจารย์ :

เฉพาะอกุศลธรรมหรือคะ?

อ.คำปั่น :

ก็ธรรมะที่มีจริงทุกอย่างครับ

ท่านอาจารย์ :

ค่ะ แสดงให้เห็นว่าความละเอียดของธรรมะมากจนกระทั่ง เมื่อฟังแล้วเข้าใจขึ้น ก็ารู้ว่า ละเอียดอย่างยิ่ง เช่น ระหว่างที่คุณคำปั่นพูด ใครไม่เห็นอะไรบ้างไหม? ดิฉันเห็นตุ๊กตาหลายตัว (หัวเราะ)

...แล้วลองคิดดูสิคะ ว่าขณะที่เห็นเป็นอะไรนี่ ออกุศลหรือ
เปล่านั้นคะ ชอบไหม? ตัวไหน? ชอบกระต่ายอ้วน
หรือว่าจะชอบอะไร? เห็นไหม? เร็วมาก...เพราะฉะนั้น
ชีวิตประจำวันจริง ๆ ให้อู้ว่า ความไม่รู้ มากแค่ไหน?
เพราะเพียงแคเห็นเป็นลิ่งหนึ่งลิ่งใด แล้วก็พอใจ แต่ว่า
ก่อนที่จะเป็นอย่างนี้ สภาพที่ปรากฏ กระทบตา เกิดดับ
นับไม่ถ้วน กว่าจะมีความเข้าใจว่า ลิ่งที่เห็น เป็นอะไร แต่
ก็มีความพอใจทุกขณะ ที่มีการรู้ลิ่งหนึ่งลิ่งใด ทางตา ทาง
หู ทางจมูก ทางลิ้น ทางกาย ทางใจ

เพราะฉะนั้น จะประมาทได้อย่างไร? เห็นไหม? เพราะว่า
เราไม่รู้ เราก็เลยประมาท จะศึกษาตรงนั้น จะรู้ตรงนี้ แต่
ถ้ารู้ตามความเป็นจริงว่า ทุกอย่าง ทุกคำ เป็นประโยชน์
อย่างยิ่ง เพราะเหตุว่า เป็นวาจาสัจจะ "คำจริง" แม้แต่ว่า
เห็นอะไรหรือเปล่า? เดียวนี้ !!!!...

...กำลังฟังธรรมะ ก็เห็นตุ๊กตาเยอะแยะ ชอบไหม? ก็ชอบ
เห็นไหม? ก็เป็นโลกะ เพราะฉะนั้น แสดงให้เห็นว่า การ
ฟังธรรมะ เป็นสิ่งซึ่งรู้ว่า "มีโอกาสฟังโดยยากยิ่ง" มีเสียง
กระทบหู "รู้สิ่งที่ได้ฟังโดยยากยิ่ง" แม้แต่การจะมีโอกาส
ได้ฟังก็ยาก ไช้ไหม? อยู่ตั้งหลายวัน วันนี้ได้ฟัง อยู่ที่นี้มา
ตลอด ไช้ไหม? ก็วัน? วันนี้ก็ได้ฟัง เมื่อฟังแล้ว ยังรู้ คือ
เข้าใจถูกในสิ่งที่ได้ฟังโดยยากยิ่ง นี่คือเป็นผู้ที่ไม่ประมาท
ถ้าเป็นผู้ที่ประมาท ก็คิดว่า พระธรรม ไม่ต้องศึกษาก็ได้
ศึกษาเดิน ๆ ก็ได้...

...แต่เพียงครู่เดียว เมื่อกันี้ ที่เห็นเป็นกระต่าย เห็นเป็นนก
เพนกวิน เห็นเป็นอะไรพวกนี้...เห็นเป็นลิง...(อกุศล) เกิด
แล้ว เร็วมาก...แล้วจะเอาอกุศลเหล่านี้ ออก ได้อย่างไร?
เพราะเหตุว่า พระธรรมที่ทรงแสดง ไม่ใช่เพียงให้เป็นคน
ดี แต่ว่า สามารถที่จะเข้าใจถูก เห็นถูก ในลักษณะของสิ่ง
ที่มีจริง ๆ เดียวนี้ เดียวนี้เห็นไม่ได้แน่ ได้ยินแต่เรื่องของ
สิ่งที่กำลังปรากฏ ที่กำลังมีสิ่งมีจริง ๆ ขณะนี้ และเมื่อ
ปัญญา ค่อย ๆ เข้าใจขึ้น เมื่อนั้น จึงจะสามารถรู้ความ
จริงของสิ่งที่กำลังปรากฏ...

...เพราะฉะนั้น พอได้ยินว่า อดีตชาติของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ชาดกแต่ละชีวิตที่ผ่านมา กว่าจะได้ตรัสรู้ เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็เหมือนธรรมดาทุกคน แต่ว่า ไม่ขาดการที่จะเห็นประโยชน์ ของการที่จะรู้ความจริงของสิ่งที่ปรากฏ ยังไม่รู้ ก็ยังไม่รู้ ยังไม่รู้ จะให้รู้ ก็ไม่ได้ แต่หนทางมี แต่หนทางนี้ ต้องเป็นหนทางละ ถ้าไม่รู้ ก็ละไม่ได้ อยู่ดี ๆ ใครจะไปบอกว่า ละโลกะ ไม่ให้เป็นอย่างนั้น ไม่ให้เป็นอย่างนี้ คนนั้นไม่ใช่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าแน่นอน เพราะว่า ไม่รู้ว่า สิ่งที่มี เกิดแล้ว มีปัจจัยให้เกิดเป็นอย่างนี้ ใครจะไปทำให้ไม่เกิดได้...

...เพราะฉะนั้น ฟังเพื่อสะสมความเข้าใจทุกโอกาส เพราะว่า ไม่มีใครรู้เลยว่า ชาติหน้า เมื่อไหร่? เย็นนี้ก็ได้แล้วทั้งวัน ถ้าเราไม่มีโอกาสได้เข้าใจธรรมะ ก็สูญเปล่า เพราะว่า เราไม่สามารถที่จะรู้ได้ว่า ตลอดเวลาที่ไม่ได้ฟังธรรมะ ส่วนใหญ่ อกุศลทั้งนั้น น้อยครั้งมาก ที่เป็นกุศล แต่กุศลก็มีบ้าง จากอภัยาศัยที่ช่วยเหลือคนอื่นหรือคิดถึงคนอื่น เล็ก ๆ น้อย ๆ ไปเรื่อย ๆ ก็แสดงให้เห็นว่าเรามีบ้าง แต่ว่า ยังไม่สามารถที่จะละอกุศลได้ เพราะเหตุว่า ยังไม่ได้เข้าใจสภาพธรรมะ ที่มีจริง ๆ ในขณะนี้ แม้แต่เพียงว่า สิ่งที่มีจริง ๆ ที่ปรากฏให้เห็นได้...

...เพราะฉะนั้น แต่ละคำ ละเอียด แล้วก็ลึกซึ้งจริง ๆ ที่ฟัง
แล้วก็เข้าใจ ถ้าไม่เข้าใจ ก็คือว่าโงะ อยากเป็นอย่างนั้น
อยากเป็นอย่างนี้ พอได้ฟัง ก็อยากรู้ อยากเข้าใจ ก็ไม่มี
ทางเลย ถ้าเป็นแบบนี้ นอกจากรู้ว่า ความยากยิ่ง
สามารถที่จะอบรมให้ค่อย ๆ เป็นความเข้าใจที่ถูกต้อง
ยิ่งขึ้น ในสิ่งที่มีจริง ๆ มิฉะนั้น สิ่งที่ปรากฏทางตาขณะนี้
ก็ยิ่งยากต่อไป ไซ้ไหม? ถ้าเราไม่เป็นผู้ที่ละเอียดจริง ๆ...

...เพราะฉะนั้น ฟังธรรมะ เพื่อเข้าใจขึ้น ในสิ่งที่กำลังมี
 ที่ละเล็กทีละน้อย เข้าใจมาก เป็นไปไม่ได้เลย เพราะว่าที่
 เคยเห็น เป็นสัตว์ เป็นคน เป็นทุกสิ่งทุกอย่าง ไม่มีอะไรจะ
 ไปบล้าง อุตตสัญญาได้ จนกว่าความเข้าใจ จะค่อย ๆ
 เพิ่มขึ้น ทีละเล็กทีละน้อย ห้ามไม่ได้ แต่ว่า เข้าใจขึ้นได้
 เพราะฉะนั้น ก็สะสมความเข้าใจ โดยความเป็นผู้มีปกติ
 ทุกคำในพระไตรปิฎก เปลี่ยนไม่ได้ เพราะว่า ปกติ คือ
 เดียวนี้ !!! เกิดแล้ว เป็นอย่างนี้ ก็เข้าใจ สิ่งที่กำลังมี
 ไม่ใช่ให้ไปทำอะไรเลยทั้งสิ้น...

....ยากไหม? ถูกต้อง ใครบอกว่ายากนี้ ถูกต้อง เปลี่ยน
 เป็นง่ายได้ไหม? ไม่มีทางเลยสำหรับผู้ที่ไม่เข้าใจ แต่ถ้าผู้
 ที่ไม่เข้าใจจะไม่คิดอย่างนี้เลย ผู้ที่เข้าใจแล้วจะเห็น
 พระคุณจริง ๆ ตั้งแต่พระปัญญาคุณ ที่ได้ทรงตรัสรู้ สิ่งซึ่ง
 กำลังปรากฏ ซึ่งแสนยาก พระบริสุทธิคุณ ทรงแสดง
 ธรรมะ เพื่อเรา เราไม่ได้ไปขอร้องเลย ไม่รู้ว่าจะพบกันก็
 ขาดิ ต่อมาเป็นพระโพธิสัตว์ พบหรือเปล่าก็ไม่รู้? แต่จะไป
 ขอร้องได้ไหม? ไม่ได้เลย เพราะรู้ตามความเป็นจริงว่า
 ทุกสิ่งทุกอย่าง เป็นไปตามเหตุตามปัจจัย ถ้าสะสมเหตุที่
 สมควร ที่จะได้ฟังธรรมะ ก็ได้ฟัง แล้วก็ เมื่อฟังแล้ว มี
 ความเข้าใจแค่ไหน ก็สะสมต่อไปอีก เพื่อที่จะละความไม่
 รู้...

...สำคัญที่สุด คือ ต้องมั่นคงว่า เพื่อละความไม่รู้ ในสิ่งที่กำลังมีจริง ๆ ซึ่งความจริงแล้ว เกิดดับเร็วมาก แต่ปรากฏเหมือนไม่ได้ดับไปเลย ยังมีอยู่ รูปภาพ เสียงทั้งหลาย เหล่านี้ ก็ยังมีอยู่ไม่เห็นดับไปสักที เพราะว่าปัญญาไม่พอที่จะรู้ความจริงว่า ขณะที่เห็น เพียงแค่เห็นก็ดับแล้ว ยังไม่ใช้การคิดถึง รูปร่างสังขาราน ว่านี่เป็นสิ่งนั้น เป็นนกหรือว่านี่เป็นอะไร ไช้ไหม? ก็แสดงให้เห็นว่า ชีวิต เป็นการเกิดดับสืบทอด ที่เร็วมาก สุดที่จะประมาณได้ อย่างลูกข้างที่หมุนไป ถ้าช้า เราก็พอมองเห็นได้ ล้มไปเลย แต่ว่า ที่ตั้งอยู่ได้ เพราะความเร็ว สิ่งที่เหมือนมันคง ตั้งอยู่ได้ ก็เพราะการเกิดดับสืบทอดอย่างรวดเร็ว นี่เป็นคำที่ ชาตินึงจะมีโอกาสได้ฟังกี่ครั้ง? และฟังแล้ว ก็เห็นถูกต้อง ตามที่ได้ฟัง

แล้วก็มีอารมณ์ที่ จะรู้ว่า ผู้ที่ตรัสรู้ความจริง ได้ทรงแสดงแล้ว และเราก็มีโอกาสดังที่ได้ฟังด้วย แม้ว่า พระผู้มีพระภาคฯ จะปรินิพพานไปนานแสนนาน แต่ผู้ที่ได้สะสม

บุญไว้ มีโอกาสได้ฟัง แต่ต้องไม่ลืม "เพื่อละ" แล้วก็
"ปรกติ" เพราะว่า ทุกอย่าง เกิดแล้ว ทุกคำ ก็คือ ฟังไว้ ให้
เข้าใจขึ้น เข้าใจขึ้น จนกว่าสามารถจะรู้ ตรงตามที่ได้ฟัง
ทุกอย่าง...

คุณน้ำศุกกล กัลยาณมิตร : ที่ท่านอาจารย์พูดว่า พระไตรปิฎกไม่ใช่มีไว้เพื่อการอ่าน
แต่มีไว้ เพื่อการศึกษา ขอความเข้าใจในส่วนนี้ครับ

ท่านอาจารย์ : ถ้าอ่าน จะเจอคำว่า ธรรมะทั้งหลายเป็นอนัตตา อ่าน
แล้ว อ่านแล้วหลายครั้ง ศึกษาหรือเปล่า? หรือแค่อ่าน?
ถ้าศึกษา ต้องเข้าใจ

คุณน้ำศุกกล กัลยาณมิตร : เพราะฉะนั้น ศึกษาจริง ๆ หมายความว่าอย่างไร?

ท่านอาจารย์ : เข้าใจใจคะ เข้าใจพุทฺธพจน์ เข้าใจโอรส ที่ทรงแสดง
โดยนัยยะต่าง ๆ ไม่ใช่อ่าน อ่านแล้วเข้าใจหรือเปล่า? ทุก
อย่างเป็นธรรมะ ธรรมะทั้งหลาย เป็นอนัตตา อ่านไปสิบ
ครั้ง ร้อยครั้ง เข้าใจ "เดี๋ยวนี้" ไหม? ว่าอะไรเป็นธรรมะ?
อะไรเป็นอนัตตา?

คุณนิภาพร ปราการรัตน์ : กราบเรียนท่านอาจารย์ค่ะ มีคนสมัยนี้กล่าวว่า จะไปสังคายนาพระไตรปิฎก ที่อินเดีย ไม่ทราบว่าจะเป็นไปได้แค่ไหน?

ท่านอาจารย์ : เก่งมาก (ทุกคนหัวเราะ) เก่ง แต่ไม่ใช่ปัญญา เพราะว่าคนที่จะสังคายนา เข้าใจพระไตรปิฎกหรือเปล่า? ถ้าไม่เข้าใจ สังคายนาอะไร? ใครจะมีปัญญา ที่จะสังคายนา? สังคายนาแปลว่าอะไรคะ? คุณคำปัน

อ.คำปัน : โดยความหมายของสังคายนา ก็หมายถึง การกล่าวพร้อมกัน ตรงกัน ในพระธรรมคำสอน ที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงครับ อย่างเช่น แสดงถึงธรรมะ หมวดต่างๆ ที่ท่านได้ฟังมา ก็กล่าวตรงกัน ตามที่ได้ยิน ได้ฟัง แม้แต่พระวินัยปิฎก ที่บัญญัติแต่ละสิกขาบท ที่พระองค์

ทรงบัญญัติด้วยพระองค์เอง ซึ่งพระภิกษุผู้ที่ทรงพระวินัย
ท่านก็สามารถที่จะกล่าวในสิกขาบทนั้น ๆ แล้วก็เป็นที่ยอมรับตรงกัน ในคำที่กล่าวถึง ซึ่งก็เป็นพระธรรม ที่พระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงทั้งหมดครับ ซึ่งโดย
ความหมายก็คือ การกล่าวตรงกัน พร้อมกัน ในพระธรรม
คำสอนที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงทั้งหมด ทั้งพระ
วินัย พระสูตร แล้วก็พระอภิธรรมครับ

ท่านอาจารย์ :

เราทุกคนที่นี่ จะกล่าวพร้อมกัน ตรงกัน อย่างนั้นได้
ไหม? แล้วใครจะกล่าวพร้อมกัน ตรงกันอย่างนั้นได้? แล้ว
จะไปสังคายนาอะไร? ไม่ใช่ท่อง เพราะฉะนั้น เรามีพระ
รัตนตรัยเป็นที่พึ่ง ให้ความจริง ว่าอะไรจริง อะไรเท็จ
อะไรถูก อะไรผิด อะไรใช่ อะไรไม่ใช่ แม้แต่ที่จะสังคายนา
ก็ทำให้เราสามารถที่จะรู้ได้ว่า ใช่หรือเปล่า? ถูกหรือ
เปล่า? คนที่ไม่มีความรู้ จะสังคายนาได้อย่างไร? หรือว่า
มีความรู้ เป็นพระอรหันต์ทั้งนั้น ที่สังคายนา

"เกรงใจกุศล" ไหม?

คุณวันชัย ภู่งาม : กราบท่านอาจารย์ครับ พอดี เรื่องคำนี้ กำลัง...ถ้าพูดภาษาวัยรุ่น ก็กำลังอินเทรนด์ ในความรู้สึกรักของผม แล้วก็ในความเข้าใจว่า ขณะนี้ ท่านอาจารย์พูดถึงเรื่อง "เกรงใจกุศล" บ่อย ๆ แล้วก็ในความเข้าใจไปถึงเรื่องของโลก ก็คือ เรื่องวาระของชาติ เรื่องการจะปฏิรูป ในความเข้าใจของผมว่า อาจจะเป็นวาระหนึ่ง ที่พระศาสนาจะเฟื่องฟู จากการที่จะมีบุคคล ที่มีความเข้าใจ จะได้ทำตามกำลัง ซึ่งในความเป็นจริง ก็ได้ทำกันอยู่โดยตลอด ท่านอาจารย์ก็ทำมา ๕๐ กว่าปี ๖๐ ปี นะครับ เมื่อวาน ผมก็ได้ลงกระทู้ ณ กาลครั้งหนึ่ง ที่ มูลนิธิ ๒๔ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ ไปกระทู้หนึ่ง เป็นเรื่องที่เราได้สนทนากัน เมื่อวันอาทิตย์ที่ผ่านมา ที่มีผู้ใหญ่ท่านหนึ่ง กราบเรียนท่านอาจารย์ เรื่องที่ว่าไปพึ่งเทศน์มหาชาติ แล้วก็มีการเทศน์แหล่ ซึ่งท่านเห็นว่าไม่เหมาะสม ซึ่งเมื่อวาน ผมก็ส่งกระทู้นั้นไปให้ท่านอ่าน แล้วท่านก็โทรมาปรึกษา ว่าท่านจะนำเรื่องอื่น ๆ เข้าไปสนทนาที่มูลนิธิ ผมก็กล่าวอนุโมทนา แต่ว่าท่านก็ถามว่าจะสมควรไหม? อย่างไร? ว่าจะสนทนากับท่านอาจารย์ในเรื่องต่าง ๆ

เพราะว่า หลังจากวันนั้น ที่ได้สนทนาที่มูลนิธิฯ ท่านก็ได้
ไปโรงพยาบาล แล้วท่านก็ได้คุยกับหัวหน้าพยาบาล ที่
นิมนต์พระภิกษุมาเทศน์ในวันนั้น ท่านก็ได้สนทนาถึง
เรื่องความเข้าใจ แล้วก็จุดประสงค์ของเข่ว่า เขาได้สม
ประสงค์หรือไม่ ในการที่เชิญพระภิกษุมา เขาก็บอกว่า
เขารู้สึกว่าเขาดีใจมาก แล้วก็รู้สึกว่าเป็นบุญมาก แต่ท่าน
ก็ได้ตอบหัวหน้าพยาบาลไปว่า ท่านไม่เห็นอย่างนั้น ท่าน
ได้ศึกษาพระศาสนา มา ท่านเห็นว่า เป็นการไม่สมควร ที่
ภิกษุจะเทศน์ในลักษณะແລ່ແບບນັ້ນ แล้วก็มีการสนทนา
ที่ไม่สมควรเลย ไปบอกให้คนมาติดกันเทศน์ เรียกว่า
เทศน์จบไปหนึ่งกัณฑ์ ก็เรียกว่า อะไรอย่างนี้นะครับ ท่านก็
คุยประมาณสิบนาที แล้วท่านก็คิดว่า อันนี้ ควรจะเป็น
เรื่องที่เราจะได้ปรับปรุงแก้ไข หรือว่าจะทำอย่างไร? อะไร
อย่างนี้

ผมก็เรียนท่านไปว่า พี่ครับ ขนาดคนใกล้ตัวเรายังยากที่จะได้สนทนา ไม่ว่าพี่น้องของเรา หรืออะไรก็ตาม ความเข้าใจจากการได้ศึกษาพระธรรม ในแนวทาง ที่ท่านอาจารย์บรรยาย เมื่อรู้แล้วใหม่ ๆ ก็ารู้สึกว่าตื่นเต้นกัน แล้วก็พยายามที่จะให้คนอื่นได้รู้ด้วย แต่พอสักพักหนึ่ง ก็รู้สึกจะเหี่ยวเฉาลง (หัวเราะ) ผมเข้าใจว่า เมื่อเข้าใจมากขึ้น ความติดข้อง ในการที่จะไปบังคับธาตุอื่น ๆ ทั้งหลาย ที่ท่านอาจารย์แสดงว่า ธาตุดินก็เป็นธาตุดิน ธาตุน้ำก็เป็นธาตุน้ำ ไม่สามารถที่จะเปลี่ยนได้ ความเห็นผิดก็เป็นความเห็นผิด แต่ว่าแก้ได้แล้ว เมตตาได้ อย่างที่ท่านอาจารย์ได้กรุณาแสดงบ่อย ๆ ผมก็ได้สนทนากับพี่เขาไปว่า คงจะไปตอบพี่ไม่ได้ว่าจะควรประการใด? อย่างไร? แต่พี่ต้องไม่ลืมว่า ท่านอาจารย์เคย คือ ผมฟังในเทป มีหลายท่านที่มาฟังท่านอาจารย์แล้วรู้สึกตื่นเต้น แล้วก็บอกว่า แล้วทำไมเราไม่ทำให้คนอื่นได้เข้าใจ ท่านอาจารย์ได้กล่าวว่า ทำมาตลอด ๕๐ กว่าปี วิทยุก็ของไม่ใช่บ่อย ๆ เลย ที่กรุงเทพฯ นี่ตั้งเป็นสิบช่อง ที่คุณพรชัยประกาศ เพราะฉะนั้น ไม่ได้ไม่ทำ หนังสือก็เยอะมาก แต่เข้าใจว่า ก็เป็นไปตามกำลัง ทุกคนทำอยู่แล้ว

ที่จะกราบเรียนท่านอาจารย์ในวันนี้ก็คือว่า ระยะนี้ ท่านอาจารย์พูดเรื่อง เกรงใจอกุศล อยู่โดยบ่อย แล้วก็อีก

อันหนึ่ง ที่ผมมีความรู้สึกของท่านอาจารย์ เหมือนที่พี่แฉ้ว
พูด ขอประทานโทษ เมื่อวานที่ท่านอาจารย์พูดที่บ้านคุณ
จักรกฤษณ์ เรื่องว่า "แรง" หลายคนไม่เชื่อว่าท่านอาจารย์
จะใช้คำแรง ที่พี่แฉ้วถามท่านอาจารย์เมื่อวาน ผมก็เริ่ม
รู้สึกว่า คำ อย่างที่ว่าอะไรนะครับพี่แฉ้ว "อย่าบังอาจ" ซึ่ง
ท่านอาจารย์ได้เมตตาว่า เมื่อพูดกันด้วยคำดี ๆ มาก
แล้ว (ก็ยังไม่เข้าใจ) บางที การพูดคำที่มีความหนัก หรือ
ว่ามีความแรงตามที่คนอื่นคิดนั้นนะ เขาจะได้คิดบ้าง
หรือไม่? ว่าเขาทำไม่ถูก เขาไม่เข้าใจ

เพราะฉะนั้น ในความเข้าใจของผมว่า จากที่ทางมูลนิธิ
เรา ไม่พาดพิงบุคคลที่ ๓ แน่นอน อันนั้น เป็นเรื่องที่
ถูกต้อง แต่ในอีกนัยหนึ่ง ในความเข้าใจของทุกคน ถ้าเรา
มีความเข้าใจ การเกื้อกูลต่อบุคคลภายนอก ด้วยความ
เข้าใจและด้วยความเมตตา ผมเข้าใจว่าจะเป็นประโยชน์
โดยที่ไม่ได้หวัง ท่านอาจารย์ก็กล่าวมากกว่า อย่าหวัง
ดิฉัน แต่แน่นอน ถึงไม่หวัง ก็หวัง (หัวเราะ) แต่ว่า ก็ไม่ได้
หมายความว่า ทำอะไรไม่ได้ อันนี้ ผมเพียงปรารภท่าน
อาจารย์ครับ ผมอยากจะถามความเห็นของท่านอาจารย์
ครับ

ท่านอาจารย์ :

ความจริง เป็นความจริง อันนี้แน่นอน ถูกต้องไหม? เพราะฉะนั้น ทุกเรื่องที่เกิด คำใดก็ตามที่กล่าว หรือ เหตุการณ์ใด ๆ ก็ตาม "พร้อมที่จะอธิบาย" ดีกว่าที่เราจะปล่อยไป แล้วผ่านไป หรือให้คิดกันไปเอง หรือ แก้ไขกันไปเอง เพราะเหตุว่า ตามความเป็นจริงแล้ว เป็นเรื่องของธรรมชาติ ที่เป็นความชัดเจน เพราะฉะนั้น อย่างที่คุณปริญาเล่าเรื่องของเทศน์มหาชาติ "ไม่เกรงใจอกุศล" ใช่ไหม?

เพราะฉะนั้น ประโยชน์สำคัญกว่า ใช่ไหม? ถ้าเป็นเรื่องจริง ทุกคำ เป็นความจริง พฤติกรรมอย่างนั้น มีไหม? แล้ว คืออะไร? เราพูดแต่ภาษาบาลี หิริโอตตปปะ อหิริกะ อโนตตปปะ พูดแล้ว แต่อหิริกะ ถึงระดับไหน? ที่จะยังเกรงใจอกุศล? ก็ยังมี แล้วประโยชน์ มีไหม?

...เพราะฉะนั้น ที่เวลานี้ ถ้าจะกล่าวถึง "ธาตุ" ในประเทศไทย "ธาตุเหลว" มีมาก แล้วไม่ให้พูดหรือ? แล้วถ้าไม่พูด จะรู้ไหม? ถ้าพูดแล้ว โกรธคนพูด (หัวเราะ) คนพูดแรงมาก มีธาตุเหลวเต็มบ้านเต็มเมือง จริงหรือเปล่า? ก็ต้องรับความจริง เราไม่ได้ว่าใครเลย แต่เพราะอะไร จึงเป็นอย่างนี้? เพราะว่า ไม่ได้ศึกษาพระธรรม...

...แล้วเรามีธงชาติ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ศาสนา
ไม่มีความสำคัญอะไรเลยหรือ? แล้วขึ้นไปอยู่บนเสาธง
เป็นธงชาติได้อย่างไร? เพราะฉะนั้น ก็ต้องแสดงว่า สิ่ง
สำคัญที่ทุกคนเพิกเฉย และเป็นอันตรายอย่างยิ่ง คือ ไม่
สนใจที่จะเข้าใจธรรมะ เพราะฉะนั้น ความมั่นคงจะมีได้
แต่ไหน? ในเมื่อเต็มไปด้วยอวิชชา ความไม่รู้ คุณความดี
จะมาจากไหน? นอกจากความเห็นแก่ตัว แล้วก็การที่
ทุจริตต่าง ๆ เพราะความไม่รู้ เพราะฉะนั้น เราจะเกรงใจ
อกุศลไหม? หรือว่า สิ่งใดที่ถูกต้อง เราก็พูด...

กราบเท้าบูชาคุณ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ที่เคารพยิ่ง
ขอบพระคุณ และขออนุโมทนาในกุศลศรัทธาของ คุณสดศรี สัมพันธ์ และบุตร
ขออนุโมทนาในกุศลจิตของทุก ๆ ท่านครับ

